

Kommunala hälsoskyddsmyndigheter och hälsoskyddsmyndigheter hos regionförvaltningsverk

Kontroll av badvattenkvaliteten vid allmänna badstränder badsäsongen 2019 och rapportering angående badstränderna

Valvira styr verkställigheten av och tillsynen över hälsoskyddslagen (763/1994) och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. I detta brev ges anvisningar såväl för kontroll och tillsyn av badvattenkvaliteten vid allmänna badstränder inom tillämpningsområdet för social- och hälsovårdsministeriets förordning (177/2008) som för rapportering angående badstränderna.

Rapportering av badstrandsförteckning

På grund av utmaningar i rapporteringen enligt det nya datasystemet (VATI) ska tillsynsenheterna rapportera uppgifterna om badstränder förutom i VATI-systemet också i den bifogade badstrandsförteckningen (bilaga 1) och sända in dem senast 30.4.2019 till regionförvaltningsverket, varifrån förteckningen sänds vidare till Institutet för hälsa och välfärd (THL).

Följande punkter bör kontrolleras:

- Riktigheten av webbadresserna för badvattenprofilen och badvattenresultaten
- Förändringar som påverkar badstrandsförteckningen
- Publiceringen av badstrandsförteckningen innan badsäsongen börjar
- Allmänhetens möjligheter att påverka badstrandsförteckningen

Dessutom i VATI-systemet:

- Om koordinater saknas i uppgifterna om platsen:
  - *Kopiera ost- och nordkoordinaterna från bilaga 1 (talvärdena får inte ändras!).*
  - *Koordinatsystemet är EUREFFINMAANTIET (= ETRS89, WGS84).*

Kontroll och övervakning av badvattenkvalitet samt provtagning

För regelbunden kontroll och tillsyn av badvattnets kvalitet utarbetas en kontrollplan där tidpunkterna för provtagningarna antecknas. När kontrollplan utarbetas ska man beakta alla de krav som ställs på provtagningarna. De största bristerna i provtagningen har orsakats av felaktig tidpunkt för provtagning. Att glömma ta provet leder också mycket sannolikt till en bristsituation. Inte ett enda provtagningsfel får förekomma när uppföljningen sker utgående från minimiantal prov. När uppföljningskalendern utarbetas bör man beakta den respons som erhållits om provtagningen under de senaste badsäsongerna.

Dnr V/10815/2019

1.4.2019

Uppföljningskalendern utarbetas enligt följande principer för provtagning:

- Det första provet tas cirka en vecka, högst två veckor innan badsäsongen börjar.
- De minst tre följande proven (minst två i landskapet Lappland och i Kuusamo och Taivalkoski kommuner) tas med jämna mellanrum under badsäsongen.
- Tiden mellan provtagningarna får inte överstiga en månad, eller i praktiken 30 dagar.
- Med badsäsong avses perioden mellan 15.6 och 31.8 (i landskapet Lappland och i Kuusamo och Taivalkoski kommuner 25.6 - 15.8), då ett avsevärt antal badande kan förväntas besöka badstränderna.

Rapportering av badvattenkvalitet och tillsyn

På grund av utmaningar i samband med ibruktagandet av det nya datasystemet (VATI) ska tillsynsenheterna rapportera uppgifterna om badstränderna och tillsynen både

1. i VATI-datasystemet och
2. i filen "*Prosenttipistelaskuri 2019.xlsx*" ("*percentilkalkylator 2019.xlsx*"), som utgör bilaga 2.

Uppgifterna ska registreras i VATI och bilaga 2 ska skickas till vederbörande regionförvaltningsverk senast 30.9.2019. THL rapporterar uppgifterna till Europeiska kommissionens datasystem före utgången av året.

Att beakta i rapporteringen:

- Uppgifterna om proven ska vara korrekt införda.
OBS. I percentiltabellen ska nollresultat anges i formen "*määritysmenetelmän havaitsemisraja*" ("*detektionsgränsen för analysmetoden*"), eftersom formeln är logaritmisk (logaritm kan inte beräknas av värdet 0).
- När åtgärdsgränser och målnivåer överskrids bör man komma ihåg att rapportera "*Merkitävät hallintatoimenpiteet*" ("*betydande förvaltningsåtgärder*")
- Bilaga 2 innehåller en formel som automatiskt räknar ut klassificeringen av badvattnet.

Klassificeringen av badvattnet bestäms utifrån resultaten av de prover för intestinala enterokocker och *Escherichia coli* som tagits under badsäsongerna 2016–2019. De kontrollerade resultaten för badsäsongerna 2016–2018 skickas från regionförvaltningsverken till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten (bilaga 2), och används vid bestämning av badvattenklass.

Registrering av uppgifterna för år 2019 i VATI-datasystemet gör det möjligt att skapa en rapport i VATI som motsvarar percentiltabellen. Datasystemet innehåller de tidigare uppgifterna från åren 2016–2018, varvid ifrågavarande rapporter kan tas fram i systemet med hjälp av 2019 års uppgifter.

Alla badvatten ska vara klassificerade som minst tillfredsställande. Om badvattnet har klassificerats som dåligt fem år i rad eller om man inte före det i praktiken eller till rimliga kostnader lyckas klassificera badvattenkvaliteten som minst tillfredsställande, ska badstranden ställas under permanent badförbud och avlägsnas från badstrandsförteckningen.

Dnr V/10815/2019

1.4.2019

I samband med resultaten rapporteras de förvaltningsåtgärder som vidtagits under badsäsongen, t.ex. en utredning av föroreningssituationen med hjälp av tilläggsprov eller att tillfälligt badförbud meddelats på grund av ansamling av cyanobakterier.

Badvattenprofil

För varje badstrand görs upp en badvattenprofil som beskriver badvattnets egenskaper och kvalitet samt faktorer som har en negativ inverkan på badvattnets kvalitet. Tidtabellen för när badvattenprofilen ska ses över beror på badvattnets klassificering: ju sämre klassificering, desto oftare ska badvattenprofilen ses över. Badvattenprofilen ska uppdateras alltid när sådana åtgärder vidtas i närheten av badstranden som påverkar badvattenkvaliteten eller när nya eventuella risker för badarnas hälsa observerats under föregående badsäsonger. Rekommendationen är att man tidvis kontrollerar och vid behov uppdaterar badvattenprofilen även för badstränder som klassificerats som utmärkta. Ett sammandrag av badvattnets kvalitet som grundar sig på badvattenprofilen ska finnas till allmänt påseende på badstranden.

Frekvensen för översyn av badvattenprofilen (SHM:s förordning 177/2008, bilaga IV):

	Utmärkt*	Bra	Tillfredsställande	Dålig
Minsta frekvens för översyn	5 år	4 år	3 år	2 år

* Valviras rekommendation, inte ett krav enligt förordningen.

Cyanobakterier

Blomning av cyanobakterier förekom allmänt i badvatten senaste sommar. Man bör vara beredd på blomning av cyanobakterier även inkommande sommar. Bedömningen av rikligheten av förekomsten av cyanobakterier i badvatten bygger på sinnesmässiga observationer. Man förhåller sig till observationer av cyanobakterier under antagandet att de kan vara till olägenhet för badares hälsa. Om det finns rikligt med cyanobakterier i badvattnet ska man lägga ut en symbol på badstranden med texten Avrådan från bad eller Badförbud, och information om situationen ska ges på badstrandens anslagstavla och webbplats. Anvisningar om information finns på Valviras webbsida Badvatten.

Badvattenburna epidemier

Senaste sommar insjuknade åtminstone 180 badare via förmedling av badvatten. En del insjuknanden orsakades av badvatten som förorenats av norovirus eller campylobakter, medan en del fall hade anknytning till *Vibrio cholerae* -bakterier som förekom i kustvatten.

Bakterier som hör till *Vibrio*-släktet

- Under en varm sommar kan bakterietillväxten öka i varma, lågsaltade kustvatten.
- I badvattenburen vibriosmitta är det inte fråga om kolera, utan vanligen en hudinfektion som fåtts via sår.
- Bakterier som hör till *Vibrio*-släktet kan orsaka hälsorisk särskilt för personer vars motståndskraft är försvagad på grund av sjukdom eller långvarig läkemedelsbehandling och som har hål eller sår på huden.

Dnr V/10815/2019

1.4.2019

Badvattenburna epidemier är sådana som ska anmälas, utredas och rapporteras enligt statsrådets förordning (1365/2011) Om misstänkta badvattenburna epidemier ska en anmälan göras till systemet för rapportering av livsmedels- och vattenburna epidemier (RYMY). Information om förebyggande och utredning av badvattenburna epidemier finns på THL:s och Valvira webbsidor som gäller badvatten.

Mer information

Valvira, webbsidan Badvatten

<https://www.valvira.fi/web/sv/miljo-och-halsa/halsoskydd/badvatten>

THL, Uimarantojen vesi -verkkosivu

<https://www.thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/vesi/uimarantavesi>

THL, Uimavesivälitteiset epidemiat -verkkosivu

<https://thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/vesi/uimarantavesi/uimavesivalitteiset-epidemiat>

Uimavesivälitteisestä epidemiaepäilystä ilmoittaminen (ns. RYMY-järjestelmä)

<https://palvelut2.evira.fi/rymy/>

THL, Sinilevät -verkkosivu

<https://thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/vesi/uimarantavesi/sinilevat-eli-sinibakteerit>

THL, Vibrio-suvun bakteerit – verkkosivu

<https://thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/vesi/uimarantavesi/vibrio-suvun-bakteerit>

Mer information ges av

Överinspektör Heli Laasonen, Valvira, tfn 029 520 9631, heli.laasonen@valvira.fiSpecialplanerare Outi Zacheus, THL, tfn 029 524 6374, outi.zacheus@thl.fi

Enhetschef *Eeva Saari*
Eeva Saari

Överinspektör *Heli Laasonen*
Heli Laasonen

Bilagor Bilaga 1. Luonnos yleisten uimarantojen luetteloksi 2019.xlsx (Utkast till förteckning över allmänna badstränder 2019)
Bilaga 2. Prosenttipistelaskuri 2019.xlsx (sis. uimakausien 2016-2018 tarkistetut)
(Percentilkalkylator 2019 (inkl. granskade för badsäsongerna 2016–2018))
OBS. THL skickar båda bilagor direkt till vederbörande regionförvaltningsverk.

För kännedom

SHM / Jarkko Rapala

THL / Carita Savolainen-Kopra och Ilkka Miettinen